

VALLÁSI ÉLET

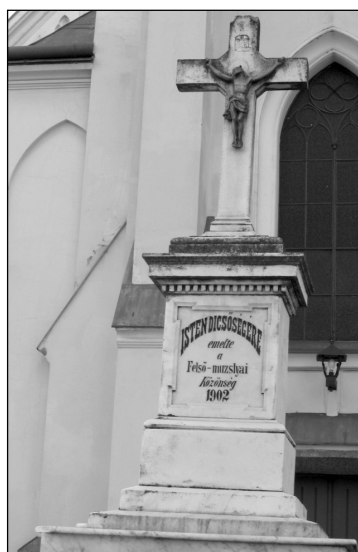
Katolikus keresztény plébánia

Az idetelepített 420 család kizárólag római katolikus keresztény vallású volt. A templom felépítésére már 1892-ben megkezdődtek az előkészületek. A település tervrajzának elkészülésekor a megépítését a telep központjában tervezték, amely megközelítőleg egyforma távolságra volt a telep első és utolsó utcájától. A 260–263-as számú telkeket irányozták elő a templom és a paplak – plébánia – megépítésére. A telkek mellett 96 hold megművelhető földet kapott a kincstártól a plébános, vagyis az egyházközösség, ami gazdasági hátterét biztosította. A jugoszláv állam a második világháború után államosította az egyházi földeket. A templom felépüléséig és felszenteléséig, 1902-ig az istentiszteletet az 1893-ban felépült iskolában tartotta vasárnaponként Nagybecskerek esperesplébánosa, Szabó Ferenc.

Az első búcsú 1898. szeptember 11-én, Mária névünnepe volt, amely egyben keresztszentelő is volt. A keresztet a templom bejárata előtti helyen állították fel. Rónay Jenő főispán sokat tett azért, hogy a templom mielőbb felépüljön. Az építkezéshez szükséges pénz az önkormányzat és a helyiek hozzájárulásából, valamint adományokból

A katolikus plébánia épülete

Az 1902-ben emelt kereszt

gyűlt össze: a kincstár volt a legnagyobb adományozó, emellett minden plébánia, püspökség pénzgyűjtéssel segített. Mivel a templom területe alacsonyan fekvő, ingoványos terület volt, ezért e terepnek a feltöltése is késleltette a munkálatokat. Cölöpökkel biztosították az épület stabilitását. A templom intenzív építése 1899-től 1902-ig folyt. A kivitelezők Feketits és Jochum társvállalkozók voltak. Az épülő templom nehéz fizikai munkáit helybeliek végezték. Az építés folyamán előbb a paplak készült el 1899-ben, ekkor érkezett Sóka Ignác plébános, akit díszes gyülekezet fogadott. A munkálatok jól haladtak, és 1901 szeptemberére tető alá került a templom, ekkor (szeptember 25-én) helyezték a torony csúcsára az aranyozott keresztet, amelyet Szabó Ferenc nagybecskereki apátplébános szentmise keretében megszentelt. A templom 380 négyzetméter alapterületű, a torony magassága 36 méter. Realista klasszikus stílusban épült. A kincstár által épített templomok zöme a XIX. században ebben

A templom oltára

A szentély feletti felirat

az építkezési stílusban épült. Méreteiből következtethető, hogy a tervezők tisztában voltak a település híveinek számával, hisz ennek megfelelően tervezték meg a hajók hosszát és szélességét, több száz hívőnek volt, van ülőhely a padokban. Az oldalt lévő padok nagyobb egyházi ünnepek alkalmával megteltek, megtelnek. A fölművelésügyi miniszter mint kegyúr egy Temesváron készült, díszes, gót stílusú Mária-oltárt adományozott a muzslyai Mária szent neve templomnak. A szentély feletti felirat 1919-ig a következő volt: „Magyarok királynéja, könyörögj a te hű népedért”. Ekkor a felirat „Angyalok királynéjára” módosult. 1984-ben újra módosították a feliratot: „Mária keresztények segítsége könyörögj érettünk”.

A katolikus egyház a második világháború után nehéz évtizedek elé nézett, földjeit államosították. A templom épületébe beköltöztették az orvosi rendelőt, majd a postát. A hívek templomba járását különböző formákban akadályozták a kommunista-szocialista államvezetést követő, marxista szellemben gondolkodó egyének. Ez a felelősségre vonás főleg az értelmiségre vonatkozott.

Érdekes módon ezekben az években (a háború után) csökkent az esketések száma, mivel sokan tartottak a kommunista reakciótól. A diákokat is megpróbálták befolyásolni, hogy ne járjanak templomba. Talán épp ez a megfélemlítés erősítette a lakosság körében az egyházhoz való ragaszkodást, a templomba járást, az egyházi értékek tiszteletét, megbecsülését. A fiatalokat odahaza a keresztény erényekre tanították, nevelték a családok, s az egyház és a családok közt szoros volt a kötődés.

1965-ben érkeztek a szaleziánus rend tagjai Muzslyára: Zorko Stefan, Horvát Anton, majd Tratnjek Stanko, Jelen Janez és Kalapis Stojan, akikkel egy teljesen új fejezet vette kezdetét a helyi plébánia életében. Ekkorra már megépült az egészségház, és az orvosi rendelő helyisége visszakerült az egyház tulajdonába.

A szaleziánusok felkarolták a fiatalságot, Bosco Szent János elveit, tanításait követve, ezért 1979-ben a plébánia udvarában több hittantermet magában foglaló épületet emeltettek a gyerekek, a fiatalok számára. 1995-ben a Mária szent neve templomon nagy javításokat végeztek kívülről és belülről is. A templom belső arculata is megváltozott. A harangozó lakását vendégek fogadására alakították át. A templomba előbb a gázfűtést vezették be (1979), amit 2010-ben hőszivattyúval működtetett padlófűtés váltott fel. Az ezredfordulóra – 1999 karácsonyára – a templom külső megvilágítást kapott a helyi közösség jóvoltából, s a kivilágított templom azóta is igazi látványosság a helybelieknek és az idelátogatóknak is.

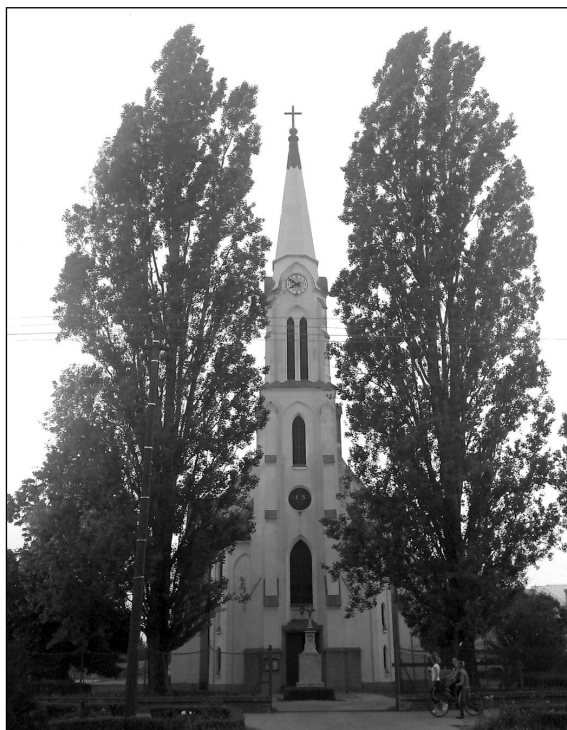
A falu a város irányába terjeszkedett, újabb és újabb utcák jöttek létre. A lakosok számbeli növekedése szükségessé tette az itt élők részére már oly régen tervezgetett újabb templomnak a megépítését. 1991 nyarán (június 9-én) rakták le és szentelték meg a Savio Szent Domonkos-templom alapkövét, a Tóth István utcában. A munkálatok olyan jól haladtak, hogy az év december 19-én a templom tető alá került. A következő évben elkezdték építeni a templom melletti plébániaotthont.

A Savio Szent Domonkos-templomot msgr. Huzsvár László megyés püspök szentelte fel 1994. május 15-én, a környező falvak plébánosai, papjai és a helybéli közélet jeles személyiségei jelenlétében. Muzslya azon kevés települések egyike, ahol a XX. században templomot avattak. Két római katolikus temploma is van. Mindkét templomban folyamatos, mindennapos az istentisztelet. A gyerekek keresztelese, a harmadikosok elsőáldozása, a nyolcadikosok bérmálása, az esketés is a Mária szent neve templomban történik.⁷⁴ A nagyobb katolikus keresztény ünnepekkor szervezett körmenetek csak az ún. központi templomot körülvevő utcákat érintik.

A rangosabb egyházi vendégek szentmiséinek, az ifjúsági találkozóknak, az ezüst- és aranylakodalmak ceremóniáinak, az orató-

⁷⁴ Erős Lajos: *Adalékok a Zrenjanini-Nagybecskereki Egyházmegye történetéhez*. Novi Sad, 1993, Matica srpska, 329–332.

A Mária szent neve
templom bejárata

riumoknak stb. a Mária szent neve templom ad helyet. Mindkét templomban mindennap tartanak miséket. A Savio-templomban 17 órától, szombatonként horvát nyelven folyik az istentisztelet, a központi Mária-templomban esténként 18.30-kor, vasárnaponként 8.30-kor a hívekért, 10 órától a gyerekek és az ifjúság részére, ahol a Domonkos ifjúsági énekkar zenekísérettel lép fel.⁷⁵

A plébánián a következő jelentős eseményeket szervezik meg évente: Don Bosco napja – január 31., oratórium a téli szünidőben, cserkészfoglalkozások hete, bibliaórák és imaórák, farsangi oratórium, húsvéti agapé, májusi ájtatosság, ifjúsági találkozók, nyári oratórium, ministránsfalalkozó, októberi ájtatosság, szeptember második vasárnapján templomi búcsú, adventi oratórium, lelkigyakorlatok.

A Domonkos énekkar: A helybéli szaleziánusok Don Bosco tanításának értelmében arra törekcszenek, hogy minél több csoportban foglalkozzanak a fiatalokkal. 2006-ban alakult a Domonkos énekkar, amelyet zenekar is kísér. Az énekkart jelenleg Sándor Enikő vezeti. A rendszeres próbák eredménye, hogy mind számban, mint színvonalban gyarapodik a repertoárjuk. A vasárnapi szentmiséken rendre ők kísérik a szertartást, emellett fellépnek esküvőkön, kereszteleseken is. Vendégszerepeltek már Bécsben, Lendván, Erzsébetlakon, Szajánban, Nagybecskereken. Rendszeresen fellépnek a katolikus egyház által szervezett Ezüstcsengőn, a vajdasági egyházi kórusok dalszemlájén. Az énekkar oszlopos tagjai: Sándor Enikő, Sándor Zita, Muhi Dániel, Gabona Angéla, Süveg Teodóra,

⁷⁵ Palatinus Aranka: *A Szűzanya oltalmában*. Novi Sad, 2002, Verzál, 65–66.

Az 1994-ben felszentelt Savio Szent Domonkos-templom a Tóth István utcában

Nagy Mónika, Páger Szendi, Törköly Noémi, Varga Livia, Gyömber Krisztina, Faragó Csilla, Mezei Mónika, Hrubik Vladimir. Az énekkart háromtagú zenekar kíséri: Sándor Enikő (szintetizátor), Halász Arnold (hegedű) és Sándor Donát (gitár).

Harangok, orgonák

1901-ben, amikor elkészült a templom tetőszerkezete, megkezdődtek az előkészületek a harang kiöntésére is. Nagybecskerek lelkipásztora és a megyei vezetőség adományok gyűjtésébe kezdett. Megbeszélést tartottak a környék igen ismert harangöntőjével, a temesvári Novotni Antonnal. A szerződés értelmében 1901. november 1-jére kellett leszállítania a harangot. A harangöntő mester és munkásai igyekeztek szerződésbeli kötelezettségüknek eleget tenni. A harang négyszáz kilót nyomott. A harangöntéshez szükséges pénz Rónay Jenő főispán atyai szeretetének, közbenjárásának köszönhetően adományokból és az önkormányzat hozzájárulásából teremődött elő (1466 korona).

Mielőtt a harangot Temesvárról útnak indították volna, a felsőmuzslyai templomot Német József temesvári püspök szentelte fel, és a Boldogságos Szűz Máriáról nevezte el. A harangot a Bega folyón szállították Nagybecskerekig, onnan Muzslyára. A toronyba való emelése és beépítése külön technikát, szaktudást igényelt, amit Feketits és Jochum vállalkozók igen ügyesen el is végeztek.

A harangot a hírvivést, a fontosabb egyházi, világi eseményekre való figyelemfelkeltést szolgálják. A muzslyai toronynak három

A Domonkos énekkar

A templom
nagyharangja

harangja van. A nagyharang szerepe a pontos idő jelzése mellett a halottjelentés, az ünnepekre, a fontos egyházi eseményekre való figyelemfelkeltés; a középharangot (lélekharangot) ünnepek alkalmával szólaltatják meg; a kisharang halottak kiharangozásánál jelzi, hogy az elhunytak közül ki a nő, ki a férfi. Évtizedeken keresztül harangozó szólaltatta meg a harangokat – ez nem volt könnyű feladat, hiszen fel kellett mászni egészen a toronyba, ahova lépcsőn lehetett feljutni. A szaleziánus rendbéli atyák a harangozás is, akárcsak a toronyórát (kvarcóra), villamos automatákkal oldják meg, így idejében, pontosan szólalnak meg a harangok (kivéve, ha nincs áram).

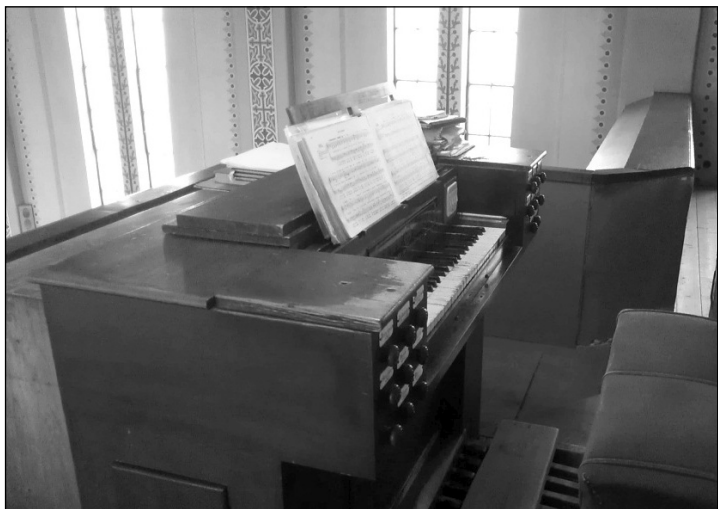
A Savio Szent Domonkos-templom megépítésekor, 1994-ben az egy métermázsa súlyú harangot msgr. Borbély Ferenc ürményházi (muzslyai születésű) plébános adományozta.

A Mária szent neve templom felépítését követő évtizedekben nem volt orgona a templom kórusában. Harmónium és a templomi kórus kísérté a szentmisét, a kántor vezetésével. 1957-ben szállították ide és építették be az orgonát, amelynek oly jellegzetes mély hangja van. Ez a mély hangú orgona Almásról (Jabukáról), a Bánáti egyházmegye jóvoltából került ajándékként Muzslyára.⁷⁶ Almás település hívók és pap nélkül maradt, miután a német lakosság a második világháború utolsó éveiben, 1944-ben elvándorolt, helyükbe szlávok, pravoszláv vallásúak érkeztek a negyvenes évek végén. Számukra nem volt jelentősége a katolikusok részére felépített templomnak. A katolikus keresztény egyházmegye szervezésében a templomot lebontották, ingó vagyonát: a harangokat, az orgonát,

⁷⁶ Erős: i. m. 273.

Az orgona sípjai

Az orgona
billentyűzete

a szentképeket, a padokat szétosztották a környező katolikus plébániák között.

Az Almásról Muzslyára került orgonát a Mária szent neve templomba építették be. Az orgonát a híres bécsi orgonakészítő mester, Carl Hesse készítette közvetlenül az osztrák–magyar kiegyezés után, 1869-ben, amikor a magyar állam gyors fejlődésnek indult a szabad versenyes kapitalizmus korszakában. Carl Hesse a XIX. század egyik legkiemelkedőbb orgonakészítője volt a Monarchia területén. Torontál vármegyében több alkalommal megfordult orgonák beépítése kapcsán. Az orgona működtetésére mechanikusan történt a levegő feltöltése. A muzslyai orgona a nyolcvanas évektől villanyárammal működik.

A Savio Szent Domonkos-templomban nincs orgona, harmónium és kórus kíséri az istentiszteletet. A kántori teendőket Sofrankó Teréz végzi.

Anyakönyvvizetés

A Magyar Királyság területén az országos anyakönyvezést 1895-ben vezették be, és tették kötelezővé minden polgár és közösség számára. Az egyházi anyakönyvvizetés Muzslyán 1899-ben vette kezdetét, addig a nagybecskereki plébánia végezte a Muzslyára vonatkozó egyházi anyakönyvezést. 1899-ig felépült a paplak, megérkezett Muzslyára Sóka Ignác lelkész, s ekkor önállósult a muzslyai egyház-közösség és az anyakönyvvizetés. Az anyakönyveket latin nyelven vezették, a nevek latinosított formában voltak bejegyezve. Az újszülöttet a születését követő napokban, de legkésőbb öt napon belül be kellett jegyeztetni és megkeresztelni, hogy a Boldogságos Szűzanya védje, meg hát, hogy ne legyen pogány a házban. A huszadik század végén a számítógépes anyakönyvvizetést már Muzslyán is alkalmazták. Ennek több előnye is van: gyorsabb, pontosabb, mellett visszamenőleg is be lehet anyakönyvezeni minden helyben született muzslyai polgár személyes adatait. Ezzel egy egységes anyakönyvvizetési rendszer alakul ki, amely bármelyik pillanatban elérhető. Az anyakönyvvizetéssel kapcsolatban meg kell még említeni, hogy a névadásnál a legelterjedtebb fiúnevek mindenekelőtt a szent keresztény férfiak vagy ismert magyar történelmi személyiségek névsorából kerültek ki.

A LEGELTERJEDTEBB FÉRFINEVEK 1945-IG

András, Antal, Ádám, Ágoston, Árpád, Béla, Bertalan, Boldizsár, Domonkos, Ferenc, Flórián, Gábor, Gáspár, Gergely, Gusztáv, György, Gyula, Ignác, Illés, István, Jakab, János, József, Kálmán, Károly, Lajos, Lázár, Márton, Máté, Mátyás, Mihály, Miklós, Nándor, Ödön, Pál, Péter, Rezső, Rudolf, Sándor, Simon, Tamás, Tibor, Vendel, Vilmos, Vince, Zoltán.

A LEGELTERJEDTEBB FÉRFINEVEK 1945 UTÁN

Ekkor a katolikus keresztény egyház is a kommunista rendszer célpontjává vált, és a megszokott, hagyományos utónevek palettáján germán, héber, szláv, pogány magyar utónevek jelentek meg és terjedtek el. Fokozatosan kiszorították az előző generációk keresztneveit. A közhasználatban lévő utónevek:

Adorján, Adrián, Ákos, Albert, Andor, Ármin, Arnold, Áron, Attila, Bálint, Bernát, Csaba, Csongor, Damján, Dániel, Dávid, Dezső, Donát, Ede, Edvárd, Egon, Emil, Endre, Erik, Ernő, Ervin, Fábian, Ferdinánd, Flórián, Frigyes, Fülöp, Géza, Gusztáv, Győző, Henrik, Huba, Imre, Iván, Jenő, Kázmér, Kornél, Krisztián, Leó, Lóránt, Milán, Móric, Norbert, Oszkár, Ottó, Rafael, Rajmund, Richárd, Róbert, Simon, Szabolcs, Szilárd, Szilveszter, Tivadar, Valter, Viktor, Zalán, Zsolt, Zsombor.

A LEGELTERJEDTEBB NŐI UTÓNEVEK A TELEPÜLÉS
KIALAKULÁSÁTÓL 1945-IG

Adél, Ágnes, Ágota, Anna, Aranka, Berta, Borbála, Emerencia, Emese, Erzsébet, Eszter, Etelka, Éva, Franciska, Gizella, Gyöngyi, Hajnalka, Ibolya, Ilona, Irén, Irma, Jolán, Józsa, Júlia, Julianna, Katalin, Klára, Laura, Lujza, Lukrécia, Marianna, Melánia, Melinda, Melitta, Mónika, Natália, Nikoletta, Noémi, Nóra, Magda, Margit, Mária, Márta, Matild, Paula, Piroska, Róza, Rozália, Rózsa, Sára, Stefánia, Teréz, Valéria, Veronika, Viktória, Vilma, Zsófia, Zsuzsanna.

A második világháború után a női utónevek megválasztásában, bejegyzésében is lényeges változásokat tapasztalhatunk. Sok gyereket meg sem kereszteltek a szocialista-kommunista világban. A női utóneveket illetően is észrevehető a változás: a katolikus szentek nevei fokozatosan háttérbe szorultak, és előtérbe kerültek a germán,

görög, héber, spanyol, részben magyar hangzású utónevek. A néhány generációval előbb használatban lévő női utónevekre csak elvétve lelhetünk, inkább falvakban, mintsem a városi többnemzetiségű, -vallású világban.

A LEGELTERJEDTEBB NŐI UTÓNEVEK 1945 UTÁN

Adrienn, Alexandra, Aliz, Amália, Amanda, Amarilla, Anasztázia, Andrea, Anetta, Angelika, Anikó, Anita, Annabella, Annamária, Antónia, Barbara, Beáta, Beatrix, Bella, Bettina, Bianka, Bíborka, Blanka, Boglárka, Brigitta, Cecília, Csendike, Csilla, Dalma, Daniella, Diána, Dóra, Dorisz, Edina, Ditta, Eleonóra, Ella, Elvira, Emma, Emőke, Enikő, Erika, Ernesztina, Eszmeralda, Evelin, Flóra, Frida, Fruzsina, Gabriella, Gitta, Glória, Gyöngyi, Györgyi, Heléna, Helga, Henrietta, Hermina, Hilda, Ida, Ildikó, Imola, Írisz, Ivett, Izabella, Jolán, Kamélia, Karolina, Kata, Kinga, Klára, Klaudia, Klementina, Kornélia, Kunigunda, Lea, Leonóra, Lídia, Lili, Livia, Orsolya, Otília, Rebeka, Réka, Renáta, Rita, Roberta, Rózsa, Stella, Szabina, Szilvia, Szimóna, Tamara, Teodóra, Tímea, Tünde, Viola, Violetta, Zita.⁷⁷

A KERESZTELTEK ÉS AZ ELHALÁLOZOTTAK ÉVENKÉNTI KIMUTATÁSA

Az egyház pontos kimutatást végzett, ami az anyakönyvezést jelentette, jelenti. Muzslyán 1900-tól van pontos kimutatás a keresztelesekről, az elhalálozásokról. Minden év végén – az utolsó szentmisén – az egyházvezető összegezi az arra az évre vonatkozó adatokat, és a mise alatt ismerteti a jelenlévőkkel. Jól követhető, hogy a válságos-háborús években mennyivel csökkent a keresztelesek száma, ami az újszülöttek számára utal, hisz abban az időben néhány nap alatt megkeresztelték a csecsemőt, hétköznapiokon is. Az első világháború előtt, 1913-ban 235 gyermeket kereszteltek meg, de nem ez a rekord, hanem az 1921-es év, amikor 247 gyermeket kereszteltek. Az első világháború éveiben évről évre csökkent ez a szám, 1918-ban mindössze 62 gyermeket kereszteltek. Ez a tendencia nyomon követhető a nagy gazdasági válság idején, az 1930–33 közötti időszakban: 1930-ban 188 újszülöttet kereszteltek meg, 1932-ben 147-et. A második világháború éveiben is ez tapasztalható: 1938-ban 125 gyermeket kereszteltek meg, 1944-ben csak 98-at, 1945-re 162-re növekedett a keresztelesek száma. A múlt század

⁷⁷ A muzslyai plébánia adatgyűjteménye 2010-ig.

kilencvenes éveiben, a délszláv háború alatt folyamatos csökkenés tapasztalható: 1991-ben 60 gyermeket kereszteltek meg, 1999-ben, a NATO-bombázások évében mindössze 35-öt. 2008-ban mindössze 28 keresztelést végeztek egyéves korig Muzslyán, 12 gyermeket kereszteltek, akik idősebbek voltak egy évnél, és 17-et kereszteltek máshonnan. A táblázatból jól következtethető a keresztelésének számának csökkenése, ami egyben a lakosság elöregedését jelenti.⁷⁸

A	B	C	D	E	F	G	H	I
1900	148	0	1	149	61	0	61	87
1901	160	0	0	160	60	0	60	100
1902	155	0	2	157	61	1	62	94
1903	178	0	2	180	99	0	99	79
1904	166	0	7	178	72	0	72	94
1905	161	0	2	163	94	0	94	67
1906	209	0	2	211	113	0	113	96
1907	191	0	3	194	160	1	161	31
1908	212	0	4	216	150	0	150	62
1909	211	0	1	212	140	3	143	71
1910	227	0	4	231	77	0	77	150
1911	208	0	7	215	93	0	93	115
1912	224	2	1	225	127	2	129	97
1913	233	0	2	235	125	2	127	108
1914	205	0	1	206	94	3	97	111
1915	132	0	2	134	156	2	158	-24
1916	74	0	1	75	84	0	84	-10
1917	65	0	1	66	82	1	83	-17
1918	61	0	1	62	133	1	134	-72
1919	173	0	2	175	55	1	56	118
1920	199	0	5	204	83	2	85	116
1921	236	0	11	247	115	0	115	121
1922	188	0	5	193	126	1	127	62
1923	215	0	4	219	100	3	103	115
1924	165	0	0	165	95	0	95	70
1925	173	0	56	229	79	8	87	94
1926	144	0	63	207	96	9	105	48
1927	155	0	51	206	105	6	111	50
1928	104	0	36	140	90	15	105	14
1929	119	0	52	171	86	20	106	33
1930	141	0	47	188	62	34	96	79

⁷⁸ Uo.

A	B	C	D	E	F	G	H	I
1931	106	1	59	165	48	24	72	58
1932	107	0	40	147	80	30	110	27
1933	123	0	49	172	61	19	80	62
1934	78	0	40	118	44	16	60	34
1935	101	0	37	138	54	23	77	47
1936	73	0	32	105	51	18	69	22
1937	97	0	37	134	49	17	66	48
1938	87	0	38	125	48	19	67	39
1939	61	0	38	99	41	20	61	20
1940	65	0	37	102	45	24	69	20
1941	58	0	27	85	46	15	61	12
1942	49	0	29	78	41	16	57	7
1943	103	0	2	105	48	7	55	55
1944	91	0	7	98	42	7	49	49
1945	100	0	62	162	51	24	75	49
1946	99	0	60	159	52	20	72	47
1947	118	0	45	163	44	10	54	74
1948	53	0	73	126	32	23	55	21
1949	61	0	77	138	31	43	74	30
1950	79	1	82	162	40	24	64	39
1951	94	0	76	170	48	31	79	46
1952	95	0	50	145	45	30	75	50
1953	87	0	48	135	33	26	59	54
1954	120	0	27	147	48	8	56	62
1955	127	1	31	159	34	10	44	93
1956	127	2	15	144	56	9	65	71
1957	98	0	20	118	47	7	54	51
1958	85	2	13	100	38	6	44	47
1959	102	1	14	117	42	8	50	60
1960	86	1	15	102	48	8	56	38
1961	107	2	20	129	37	7	44	70
1962	101	2	20	123	42	7	49	59
1963	134	1	15	150	47	4	51	87
1964	99	0	21	120	68	15	83	31
1965	131	5	17	153	57	10	67	74
1966	104	0	8	112	46	7	53	58
1967	97	1	12	110	61	6	67	36
1968	96	6	8	110	58	8	66	38
1969	86	1	20	107	73	12	85	13

A	B	C	D	E	F	G	H	I
1970	92	5	14	111	70	11	81	22
1971	78	5	14	97	59	6	65	19
1972	61	8	22	91	84	9	93	-23
1973	100	8	13	121	59	6	65	41
1974	73	7	8	88	82	4	86	-9
1975	97	0	20	117	60	5	65	37
1976	46	2	7	55	74	4	78	-28
1977	56	3	13	72	69	11	80	-13
1978	69	9	4	82	85	13	98	-16
1979	74	4	4	82	66	11	77	8
1980	66	3	10	79	86	11	97	-20
1981	53	14	8	75	80	14	94	-27
1982	73	5	9	87	78	11	89	-5
1983	67	10	10	87	72	12	84	-5
1984	54	9	6	69	98	18	116	-44
1985	57	6	9	73	107	18	125	-50
1986	59	27	14	100	101	14	115	-42
1987	53	17	16	86	102	16	118	-44
1988	64	21	9	94	84	15	99	-20
1989	69	13	4	86	121	28	149	-52
1990	73	23	7	103	117	22	139	-44
1991	60	36	3	99	110	10	120	-50
1992	48	16	5	69	142	19	161	-94
1993	59	16	15	90	101	16	117	-42
1994	59	34	7	100	123	20	143	-64
1995	57	30	3	90	101	15	116	-44
1996	50	28	8	86	118	25	143	-68
1997	68	26	11	105	114	22	136	-46
1998	60	16	6	82	108	12	120	-48
1999	39	15	2	56	130	23	153	-91
2000	49	24	7	80	113	15	128	-64
2001	35	9	11	55	128	10	138	-93
2002	45	40	9	93	136	14	150	-91
2003	44	18	5	67	119	24	143	-75
2004	52	8	4	64	100	15	115	-48
2005	62	15	9	86	99	12	111	-37
2006	42	28	12	82	112	10	122	-70
2007	40	30	10	80	112	18	130	-72
2008	28	12	17	57	99	23	122	-71

A	B	C	D	E	F	G	H	I
2009	33	18	18	69	92	30	122	-59
2010	35	18	13	66	109	13	122	-74

Oszlopmagyarázat:

- A – Év
- B – Évi születés
- C – Idősebb egyévesnél
- D – Máshonnan jött
- E – Összes (B, C és D)
- F – Évi elhalálozás
- G – Máshonnan jövők elhalálozása
- H – Összes (F és G)
- I – Természetes szaporodás +/-

Ami az elhalálozást illeti, az erre vonatkozó adatokat nem lehet szigorúan a gazdasági megszorításokhoz, a háborús évekhez kötni. Csak egy alaposabb vizsgálat egészségügyi, szociális, gazdasági paramétereinek birtokában lehetne következtetéseket levonni. Itt a kivándorlások időszaka lehetne a kapaszkodó, mert a lakosság számának csökkenésével természetesen az elhalálozottak száma is csökkent. Érdekességként megállapítható, hogy 1907–1909-ben haltak meg legtöbben. 1907-ben 160-an, 1908-ban 150-en, 1909-ben 140-en, amikor járvány uralkodott a faluban. Az elhalálozások száma 1985-ben emelkedett száz fölé. 2002-ben 136-an hunytak el. A negatív demográfiai kimutató 1972-ben jelentkezett, akkor 24-gyel több temetés volt, mint keresztelés. 1976-tól ez a negatív tendencia folyamatosan kimutatható. A legkirívóbb évek a következők voltak: 1992, amikor 94-gyel, 2001, amikor 93-mal, 2002, amikor 91-gyel, 2010, amikor 74-gyel több embert temettek, mint amennyit kereszteltek.⁷⁹

A település százhusz éves fennállása alatt a lakosok közül csak nagyon kevesen érték meg a századik életévüket. A nehéz és viszontagságos életkörülmények, a háborús évek, a gazdasági nehézségek ellenére is a nők magasabb kort értek meg, mint a férfiak. Két muzslyai nő olyan egészségnek örvendett, hogy túlhaladták a századik életévüket. Orbán Piros néni 102 éves korában (2002-ben) adta át a lelkét az Úristennek. Nem nehéz kiszámítani, hogy Piros néni 1900-ban született, a Magyar Királyság fennhatósága alatt

⁷⁹ Uo.

Muzslyán. Csábi Vilma néni a leghosszabb kort érte meg ez idáig, a muzslyai nőket és férfiakat is figyelembe véve. Ő ugyanis 103 évet élt, 2009-ben szólította magához az Isten (1906-ban született). A több tízezer férfi közül senki sem érte meg a századik életévét. Aki a férfiak közül a legközelebb állt a három számjegyű életkorhoz, az a település évtizedeken keresztül elismert asztalosa, Hegedűs Gyula bácsi volt, akit 2008-ban, 99 évesen szólított magához a Mindenható (1909-ben született).

A plébánia temetője

A település tervezésekor a temető részére a Báró Malcomes Jeromos utca végén – a mai Kun Béla utca – jelöltek ki helyet, több mint egyhektárnyi területen.

Az első temetés 1890 augusztusában volt. A temető középső részén, a főkereszttel átellenben található az első sírkereszt, amelyen a kőbe vésve ez áll: „Itt nyugszik Zakar János, élt 48 évet”. Zakar János, a temető első lakója Szajánból érkezett Muzslyára.

Évtizedeken keresztül a helyi katolikus plébánia viselt gondot a temetőről. A sírhelyet a halottnak a rokonság férfi tagjai ásták ki,

„Ő ment e temetőbe
először nyugalomba”

később a temetőcsősz volt a sírásó és a hantoló is, egyben ő gondoskodott a temetői rendről. Ezt a feladatot évtizedeken keresztül Dobó István végezte, igen derekasan. A múlt század nyolcvanas éveiben a temető elején felépítették a kápolnát a polgárok helyi járulékából. A helybeliek kezdetben idegenkedtek a halottaknak a kápolnában való felravatalozásától, mivel több évtizedes hagyománnyal kellett szakítaniuk. Egy új, civilizáltabb hagyomány kialakulását alapozták meg, amely másmilyen temetkezési szertartás bevezetésével járt. A temető a kápolnával együtt a nagybecskereki temetkezési közvállalat felügyelete alá került. Negatív demográfiai tényezőnek számít, hogy Muzslyán évente több a temetés, mint a keresztelés, szűknek bizonyult a temető területe, nincs elég hely a síroknak. A múlt század kilencvenes éveiben a helyi közösség tanácsa, a helyi földműves-szövetkezet közbenjárásával, a meglévő temetővel átellenben magántulajdonban lévő szántóföldekkel kibővítette a temető területét. A tanács kiegyezett a földtulajdonosokkal, s így

A temető kápolnája

Részlet az új
temetőből

jött létre az új temetőrész. Amikor megépült a kápolna, téglafallal részben bekerítették a régi temetőt. Az új temetőben 2009-ben a helyi közösség önerőből két betonjárdát építtetett.

Az optáns temető

Az első világháborút követően, a múlt század húszas éveiben a muzslyai határba telepített optánsok éltek a saját életüket, ami abban is megnyilvánult, hogy ortodox vallásuk szerint temették halottaikat az optáns temetőben. A temetőt közvetlenül a falutól 5 kilométerre levő Todor-tanya mögött létrejött optáns utca végén alakították ki. Az első halottakat a múlt század húszas éveiben temették el. A Todor-tanya melletti haranglábra erősített haranggal harangoztak a halottaknak. A harangot, a város közbenjárására, a nagybecskereki ortodox közösség adományozta az optánsoknak. Templom nem épült itt, így a halottat a házban történő ravatalo-

Részlet az optáns temetőből

Az utolsó optáns,
Gažić Savo síremléke

zás után a Nagybecskerekéről érkező pravoszláv pap temette el az optáns temetőbe. A második világháborút követően az optánsok második generációja a városba költözött. Csak néhány család maradt a határban. Az optáns haranglábat a múlt század hetvenes éveiben lebontották. Az optáns temető fokozatosan az enyészeté lett. Az optánsok halottaikat csak jelesebb ünnepek alkalmával látogatták, azt is csak a nyári időszakban, mivel az utak arrafelé csak ekkor voltak járhatók. Az utolsó előtti optáns, akit ebben a temetőben temettek el, Todor, a tanyavilág kocsmárosa volt, aki ott több évtizedig működtette kocsmáját. Az utolsó optáns, akit saját kívánságára az optáns temetőben helyeztek örök nyugalomra, Gažić Savo bácsi volt. 1999-ben halt meg, 90 évesen. Savo bácsi unokái eladták a tanyát, és a városba költöztek.

Lelkipásztorok, plébánosok, kántorok, harangozók

A telep kialakulását követően évek múltak el, mire lelkipásztort kaptak a telepesek – addig a nagybecskereki plébános végezte náluk a lelkipásztori feladatokat. A nagybecskereki önkormányzat, plébánia és a megyés püspök is sürgette a muzslyai plébánia megépítését és egy muzslyai plébános kihelyezését. A település első lelkipásztora, msgr. Soka Ignác a Felvidéken, Mestečko (Újvároska) helységben született 1861. január 3-án. Teológiai tanulmányai elvégzése után

Az optáns temető
haranglábja

1888-ban szentelték pappá Temesvároton. Már a következő évben káplán lett Magyarpécskán, ahol néhány évet káplánkodott, majd 1893-ban a nagybecskereki plébánián szolgált egy évet, és ekkor találkozhatott először a muzslyaiakkal. Akkor még nem tudhatott az Úr kifürkészhetetlen elképzeléséről, hogy néhány év múlva majd ezt a közösséget fogja vezetni, szolgálni. Egy évvel később, 1894-ben már Szegeden találjuk, előbb Rókuson, majd a szegedi fegyház lelkészeként 1895-ben. Muzslyán 1899-ben készült el a paplak, és ekkor érkezett Muzslyára a Dessewffy Sándor megyés püspök által kinevezett Sóka Ignác lelkész. A helyi *Torontál* újság nagy fontosságot tulajdonított írásában az új pap érkezésének, hisz arról cikkezik, hogy a város közméltóságai felvonultak, hogy üdvözlőjk a Muzslyára kinevezett lelkipásztort. Sóka nemcsak az egyházi életből vette ki a részét, hanem mint a muzslyai telep képviselője a városi képviselő-testület munkájából is. Igen határozott, következetes lépéseivel kivívta a muzslyaiak bizalmát, de egyes kérdésekben

Sóka Ignác plébános
síremléke a muzslyai
temetőben

vallott konzervatív hozzáállásának az lett a következménye, hogy összetűzésbe került a haladóbb eszméket valló személyekkel. 1909-től Muzslya plébánosa lett, 1923-tól pápai kamarás, egészen 1943. február 1-jén bekövetkezett haláláig. Sokat tett a muzslyaiak vallási életéért, az egyház tiszteletéért, a fiatalok neveléséért. A muzslyai lelkipásztorok közül róla maradt fenn a legtöbb anekdota, ami érthető, hiszen nem egész fél évszázadig plébánoskodott itt.⁸⁰

Msgr. Jung Tamás Székelykevéen született 1911. december 10-én. Nagybecskereken szentelték pappá 1936 júliusában. Káplán volt Versecen, lelkész Hódegyházán, Beodrán, 1943-tól Muzslya plébánosa. Igen sorsdöntő időkben került Muzslyára, hisz a háborús körülmények és az utána következő kommunista megpróbáltatások korszakában az állam első számú ellenségként kezelte a keresztény egyházat. Jung Tamás karizmatikus személyisége erősítette a kételkedőkben az Istenben való feltétel nélküli hitet, az elkötelezettséget. Tehetségének és az isteni gondviselésnek köszönhetően gyorsan haladt felfelé az egyházi ranglétrán. 1944-ben zsinati bírónak nevezték ki, amit személyiségéhez méltó felelősséggel végzett. 1946-ban esperesplébános, püspöki tanácsadó és a vizsgáztató bizottság tagja, majd plébánoshelyettes 1966-ban, 1971. december 22-én a numídiái Castellanus címzetes püspökévé és a Bánáti Apostoli Kormányzóság apostoli kormányzójává nevezték ki. Püspökszentelése Nagybecskereken volt 1972. február 13-án. Plébánosi hivatalától 1974-ben vált meg, és 1988. február 14-én vonult nyugalomába.⁸¹

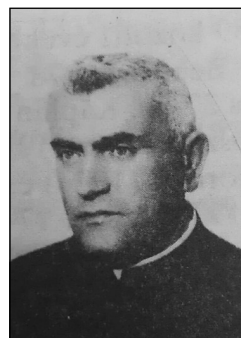
Lőrincz Mihály Tordán született 1912. szeptember 2-án. Teológiát Zágrábban tanult, ott is szentelték pappá 1937 nyarán. Utána Törökkanizsára került káplánként, majd Oroszlámosra helyezték lelkipásztornak, 1949-ig tartózkodott ott. Miután Muzslyán megüresedett a plébánosi hely, őt nevezték ki muzslyai lelkipásztornak. Tizenhat jelentős évig vezette a muzslyai plébániát, amely ebben az időszakban kapta vissza azokat a helyiségeket, amelyeket a jugoszláv állam elvett tőle, hogy ott orvosi rendelőt és postát alakítson ki. Igyekezett jó kapcsolatot kiépíteni a faluban lévő társadalmi szervezetekkel. A nép emberének tartották, aki megérti a bánáti emberek mindennapi gondját-baját. Titokban esketett, gyermekeket keresztelt a kommunista időkben, ezért általános közmegebecsülésben részesült. 1965-ben Beodrara helyezték, amikor ott megüresedett a lelkipásztori hely. Kilenc év után szülőfalujába, Tordára került, majd ismét Beodrara helyezték, ott fejezte be egyházi és földi pályafutását is. 1978. szeptember 17-én Tordán helyezték örök nyugalomra.⁸²

⁸⁰ Erős: i. m. 562.

⁸¹ Palatinus: i. m. 109.

⁸² Uo. 110–111.

Tkalec József Gomilicában született 1897. február 9-én (Szlovénia, a turnišcei plébániához tartozik). Tanulmányainak középső szakaszát Magyarországon végezte, majd teológián diplomázott Reichenburgban, ott is szentelték pappá. Mielőtt Muzslyára került volna, több helyen szolgált mint szaleziánus rendbeli: Zágrábban, Veržejben, Ljubljánában, Rijekában, Zadarban, Križevcin, Zágráb börtönében. Ő volt az első szaleziánus, akit Muzslyára helyeztek. Jól beszélt magyarul, ismerte a magyar emberek mentalitását. A helybeliek gyorsan befogadták, ő is szívébe zárta a muzslyaiakat. Megérkezése után nem sokkal beindította a fiatalokkal való foglalkozást, megalapozta a jövődöbéli rendtagok helyét és jövőjét. 1969-ben Szlovéniába, Želimljébe rendelték, és 1976. október 12-én ott is tért örök nyugalomra.

Lőrinc Mihály

Zorko Štefan 1915. február 11-én született Ižakovciban (Szlovénia, beltinci plébánia). Ott ismerkedett meg a szaleziánus renddel, amelynek elkötelezettje volt. Tanulmányait a szaleziánus rend központjában, Torinóban végezte, és ott szentelték pappá. Magyarországra helyezték hitoktatónak, Balassagyarmatra, itt tanulta meg a magyar nyelvet, terjesztette Don Bosco tanait. Határozott, erős, jó szervezőként szolgált és erősítette a katolikus egyházat. Mielőtt Muzslyára érkezett, több helyen szolgált: Križevcin, Veržejben, Rovignóban, Trstenikben, Ljubljánában. 1965-ben került Muzslyára mint káplán, '69-től plébános és házfőnök. Egész sor olyan gazdasági, építkezési lépésre szánta el magát, ami a muzslyai plébánia felemelkedéséhez vezetett. Ebben az időszakban épült a plébánia udvarán a hittanterem, a harangozólakást felújították és vendégszobává alakították át, valamint bevezették a központi fűtést. Zorko Štefan 1985-ben visszatért Ljubljánába, ahol 1988. március 20-án hunyt el.

Horvat Anton Lipovcin született (Szlovénia) 1936. április 2-án. Ljubljánában végezte el a teológiát, ott is szentelték pappá 1963-ban. Előbb Nišbe helyezték, hogy onnan 1965-ben Muzslyára vezényeljék káplánnak. Ő is a szaleziánus rend tagja. Tizenöt évi egyházi munkájának gyümölcse, hogy a fiatalok, a gyerekek második otthonuknak tekintették a templomot és a plébániát. Nagyon jól tudott a fiatalokkal foglalkozni, megnyerni őket, bevonni az egyház által szervezett aktivitásokba. 1980-ban Bókára helyezték plébánosnak. 1989 és 1994 között a ház főnöke volt Muzslyán. 1994-ben a Ljubljana melletti Igbe helyezték, ahol a szaleziánus rend főnöke lett.

Tratnjek Stanko

Tratnjek Stanko Lipovcin (Szlovénia) született 1938. november 1-jén. A teológiát Szlovéniában végezte el, Mariborban szentelték pappá 1966-ban. A szaleziánus rend tagjaként érkezett Muzslyára 1969-ben. Gyorsan alkalmazkodott a muzslyai körülményekhez, az emberekhez. Előbb káplán, majd plébános lett helyben és Erzsébetlakon, majd 1988-tól püspöki tanácsadó. Személyében a szaleziánus rend elkötelezettjét ismerhették meg a muzslyaiak. Idejét, erejét, tudását a hívek, mindenekelőtt a fiatalok felé irányította. Nagy munkabírási, jó szervező, merész, bátor vállalkozó, Don Bosco tanításának és gondolkodásának igaz követője. Több újítást is bevezetett: zarándoklatokat Medugorjéba, Töröktopolýára, Tekijára, lelkigyakorlatokat, találkozókat, oratóriumokat a gyerekek számára, amelyek már hagyományossá váltak. Az ötleteket, indítványokat, amelyek az egyházközösség javát szolgálják, mindig kész elfogadni. Testvéri szeretete, alázata igen nagyfokú a helyzet-megoldást igénylő kérdésekben. Nagy érdemei vannak a Savio Szent Domonkos-templom megépítésében. Miközben a Balkánon dúló délszláv testvérháború idejében számos templomot feldúltak, kifosztottak, leromboltak, Muzslyán templomot építettek, szenteltek, avattak. Tratnjek Stanko akkor sem hátrált meg, ha nem volt elegendő anyagi eszköz, mondván: „Don Boscónak se volt pénze, hogy templomot, otthont építsen a fiataloknak, és az isteni gondviselés teremtett, nekünk is ad az Isten.” Ez idáig még mindig adott. Nem kisebb az ő érdeme az Emmausz fiúkollégium megépítésében sem, ezért 2004-ben Apáczai-érdemrenddel tüntették ki. A Mária szent neve templom padlófűtésének kivitelezéséből és a templomtető javításának megszervezéséből is kivette a részét. Toleráns a munkatársaival és az egyházközösséggel szemben, jó viszonyban volt és van az önkormányzattal, végtelenül szerény, földön járó pásztor, aki állandóan tesz is a nyája érdekében.

Golob Felix Srećko 1949. április 29-én született Szlovéniában (Nova Štifa). Teológiát tanult, 1976-ban Ljubljanában szentelték pappá. Ő is a szaleziánus rend tagja. Előbb Želimljébe helyezték, majd Magyarországra, Zalaegerszegre utazott, magyar nyelvet tanulni. Muzslyán előbb káplán volt, és segédlelkészként segédkezett a környező szórvány katolikus egyházközösségekben – Bókán, Nezsényben, Módoson, valamint a Muzslyához közelebb levő Écskán, Lukácsfalván, Erzsébetlakon is. Sokat tett a fiatalokkal való foglalkozás terén. Szerény, kimért emberként ismerték őt a muzslyaiak. 1989-ben a szaleziánus rend főnöke Muzslyáról Szlovéniába helyezte át.

Jelen Janez Arnačében született 1944. július 25-én (a velenjei plébániához tartozik Szlovéniában). Teológiát tanult, és 1972-ben Celjében pappá szentelték. A szaleziánus rend tagja, mélyen vallásos, erős hitű és jámbor természetű. Mielőtt Muzslyára került, 1984-ben káplánként több helyen, főleg szórványtelepüléseken szolgált a többségében pravoszláv vallású Szerbiában – Nišben, Prešovóban, Vladičin Hanban, Vranjeban. Miután Muzslyára került, a betegek, a bajba jutottak, az idősek látogatása vált földi küldetésévé. A kórházakban rendszeresen látogatja a betegeket, elbeszélget velük, meggyóntatja, feloldozza őket bűneik alól. Ezt teszi az odahaza levő fekvőbetegekkel is, határtalan türelemmel, melegséggel közeledik beteg, idős, segítségre szoruló felebarátai-testvérei felé. Lelki, vallási elkötelezettsége mellett írással is foglalkozik: 1990-ben jelent meg első, szentbeszédeket tartalmazó kötete *Nokar se ne bojte* címmel. A helyi *Muzslyai Újság* vallási rovatának szerzője és szerkesztője, rendszeresen ír. A természet és a fényképezés nagy szerelmese – több ezer fényképe található meg az interneten.

Jelen Janez

Kalapis Stojan Erzsébetlakon született 1958. október 16-án. Teológiát Szlovéniában tanult. 1987. július 16-án szentelték pappá szülőfalujában. A szaleziánus rend tagja. Előbb káplán, majd Bóka és Módos (Jaša Tomić) utazó plébánosa. 1992-től újra káplán Muzslyán, és a környező egyházközségek – Lukácsfalva, Erzsébetlak, Écska – híveinek vallási életében is sokat vállal. Vezető szerepe van a muzslyai Emmausz fiúkollégium felépítésében és működtetésében. 1991-ben Muzslyán megalakult a Vajdasági Magyar Cserkészszövetség, amelynek éveken keresztül Kalapis Stojan az elnöke és a mindenese. Kimagasló érdeme van a szórványban élő magyar diákok beiskoláztatásában. Ennek eredménye a Szórvány Alapítvány létrejötte, amelynek vállalta az elnöki posztját, és ő az alapítvány működtetője is. Zarándoklatokat szervez és irányít: Medugorjéba, Lourdes-ba, Rómába. Mezei Attilával együtt évente vezeti a fiatalokat (az egész Bánság területéről) ifjúsági világtalálkozókra (többek között Taizébe). A fiatalok, a gyerekek nagyon tisztelik és szeretik. 2004-ben Apáczai-érmet kapott a hatvan férőhelyes Emmausz fiúkollégium megépítéséért és működtetéséért. Önfeláldozó munkáját a közelmúltban újabb rangos elismeréssel méltányolták – 2010 októberében a Magyar Köztársaság a Kisebbségekért díjjal tüntette ki. Amit tett és tesz a bánsági magyar fiatalság érdekében, Istentől áldott küldetésnek tekinthető.

Sándor Zoltán Muzslyán született 1959. november 1-jén. Szövőnek tanult, és dolgozott a nagybecskereki Proleter Szőnyeg-

Kalapis Stojan

gyárban. 1980-ban nőül vette Makai Gizellát, ebből a házasságból egy fiúgyermekük született. A szőnyeggyár csődbe ment, és Zoltán ekkor beiratkozott a Szabadkai Teológiai-Katekétikai Intézetbe, ahol 1998-ban diplomázott. 2000. szeptember 12-én, a falu napján, búcsúkor szentelte diakónussá msgr. Huzsvár László bánsági megyés püspök. A szalezianus rendhez való bekapcsolódását elfogadta a rend főnöke, így vált a muzslyai szalezianus rend tagjává, és teljesített szolgálatot a helyi egyházi lelkészek között. Az egyházi törvény értelmében a diakónus pap nem gyóntathat és nem misézhet, a többi egyházi szerepet viszont ugyanúgy végezheti, mint a többi egyházi méltóság. Zoltán diakónus 2010-ig jelentős szerepet töltött be a fiúkollégium szervezésében, munkájában. A helyi általános iskolában hitoktatóként dolgozott.

Varga Zoltán Muzslyán született 1961-ben. Villamosmérnöknek tanult Szabadkán. Diplomázása után a nagybecskereki villamossági középiskolában pedagógusként dolgozott. A délszláv háború alatt döntött, az Isten sugallatára, a teológia tanulása mellett. Szlovéniában végezte tanulmányait. 2003-ban msgr. Huzsvár László bánsági megyés püspök pappá szentelte. Zoltán a szalezianus rend tagja. A fiatalokkal való foglalkozás nagy elkötelezettségre. A helyi iskolában hitoktatóként is dolgozik. 2010-ben a Vajdasági Magyar Cserkészszövetség elnöke lett, s ettől az évtől Muzslya újra a cserkészszövetség székhelye lett. Évek óta azon fáradozott, hogy a cserkészeknek egy állandó helyet biztosítson a muzslyai határban, ahol évente cserkész táborokat lehetne szervezni. A helyi fiúkollégium munkájába is szívesen besegít. Szeretettel, megalapozottsággal és alázattal végzi munkáját.⁸³

Kántorok

A kántorok irányították a templomban történő liturgiát kísérő énekes, orgona- és harmóniumkíséretet. Tanult emberek lehettek a kántorok, hisz léteztek kántorképző iskolák. A muzslyaiak első kántorai már előzőleg kántorkodtak, mielőtt idekerültek. Jó hallásuknak, hangjuknak köszönhetően valamilyen személyes, világi vagy egyházi támogatást is élveztek. A kántorok a Magyar Királyság létezéséig (1918-ig) állami fizetést kaptak. Zenei képzettségük volt tehát, hangszereken játszottak, így sok helybeli fiataalt oktattak zenére, volt, akinek kenyérkereseti lehetőséget is adtak. Művelődési egyesületekben, színjátszó csoportokban is sikeresen közreműködtek, hozzájárulva a település kulturális életéhez.

⁸³ Erős: i. m. 522., 573., 518.

Molnár György (1855–1918), Muzslya első kántora 1899-ben együtt érkezett a telep első papjával, Sóka Ignáccal. Előzőleg Kisbikácson kántorkodott. Vallásos családból származott: édesapja is kántorkodott, egyik testvére pedig pap volt. 1902-ig, a templom felszenteléséig a helyi iskolában tartották az istentiszteletet. A templom felszentelése után Molnár azon fáradozott, hogy énekkart hozzon létre, és felléptesse a miséken, hogy ne csak oratórium kísérje a lelkipásztort. Hangsúlyozni kell, hogy az istentisztelet latin nyelven folyt, amiből a hívek vajmi keveset értettek. Molnár 1918-ig, haláláig kántorkodott Muzslyán.

Sötét János (1899–1970) a falu második kántora volt, 1918 és 1920 között.

Obory Ignácot (1901–1984) közeli szálak fűzték Sóka Ignác lelkészhez, akinek köszönhetően 19 éves korában ő lett a kántor Muzslyán Sötét után. Nagybátyjával lakott a plébánián. Érdekelte a művelődés, és ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy több színdarabot, operettet rendezett, némelyikben, jó hangjának és színészi tehetségének köszönhetően, ő maga is szerepelt. 1943-ban, nagybátyja halála után ő is elhagyta Muzslyát, Udvarnokra, majd onnan Herkócára költözött, ahol tanítószkodott.

Biacsi Lajos (1901–1968) mindössze néhány hónapig volt kántor Muzslyán, 1943 januárja és májusa között. Előtte segéd-kántorkodott.

Halász Gyula (1924–1982) évtizedeken keresztül meghatározó személyisége volt a muzslyai templomi kántori életnek. 1943 és 1978 között, harmincöt éven keresztül szolgálta a muzslyaiakat. Msgr. Jung Tamással érkezett, több papot kiszolgált. Vallásos családból származott, már tizenhét éves korától kántorkodott, előbb Beodrán, majd Muzslyán, végül Adán. Oboryhoz hasonlóan ő is kivette részét a muzslyai művelődési életből.

Móra Ferenc (1919–1954) segédkántorkodott, alkalmakkor Halász Gyulát helyettesítette.

Ifj. Móra Ferenc (1919–1984) kisegítő kántorként dolgozott. Bohém természetű volt, és ő is kivette a részét a muzslyai művelődési életből.

Molnár Zoltán (1909–1980) kántortanító a szomszédos településeken, Erzsébetlakon és Lukácsfalván szolgált. 1978-ban és '79-ben kántorkodott Muzslyán és Écskán. Az énekkarokkal sokat foglalkozott, és a helyi művelődési életben is jeleskedett. Mindhárom gyermekét megtanította hangszeren játszani. Ede fia nagy elismerésnek örvend a zenészek és a zenehallgatók körében.

Varga Zoltán

Karl János (1926–1974) segédkántori tanfolyamot fejezett be, zenélni, énekelni jól tudó személy volt. 1949-ben Lujzán és az erzsébetlaki birtokon tanítóskodott. Ha ezeknek a településeknek – köztük Muzslyának – kántorhiányuk volt, akkor János besegített.

Halász Margit (1945–) volt az első női kántor Muzslyán. Nagybecskerekéről járt ki, hogy esküvőkön orgonáljon, és vezesse az énekkart.

Both Erzsébetet (1945–) a muzslyaiak Kornélia nővéreként ismerték és tisztelték. 1979-ben érkezett ide. Kedves és emberszerető viszonyulásával belopta magát a muzslyaiak szívébe. A kántorkodás mellett a hitoktatást, az énekkar vezetését is elvállalta és felelősségteljesen végezte. Ifjúsági színjátszó csoportot vezetett, erősítve a fiatalokban az egyház és Isten iránti elkötelezettséget.

Sándor Lajos (1933–) előbb Écskán, később Lukácsfalván kántorkodott. 1980-ban besegített a kántori feladatokba, vecsernyéken oratóriumon játszik és énekel a mai napig.

Tormáné Szekeres Eszter (1969–) már ifjúkorában elkötelezte magát az egyházi zene mellett, amikor Kornélia nővér oldalán orgonálni tanult, és fellépett a miséken. 1992-től hivatalos kántora a muzslyai templomnak. Ez év őszén a háború vihara Budapestre sodorta.

Gulyásné Koller Valéria (1944–) tanárképző főiskolát végzett zeneelméleti szakon Nagybecskereken. A helybeli általános iskolában dolgozott zene szakos tanárként 1995-ig, nyugdíjba vonulásáig. 1992-től kántorkodik. A kórust vezeti.

Rontó Márta (1977–) zeneakadémiát fejezett be orgona szakon. Muzslyai születésű, zenészcsaládból származik, apja, Boldizsár Károly a nagybecskereki zeneiskola fúvós hangszer szakának a tanára volt. Öccse, Boldizsár Csaba szintén zeneakadémiát fejezett be, hegedű szakon. Márta 1997-től kisegítő kántor esküvőkön, miséken, vallási-történelmi megemlékezéseken, és orgonakíséretével, hangjával elbűvöli a híveket, vendégeket. 2008-tól a vasárnapi miséken a gyerekek és az ifjúság részére a kórus vezetése mellett kántorkodik.

Sziveriné Selymesi Mária (1929–2006) a Savio Szent Domonkos-templom kántora és kórusvezetője volt. Előtte a Mária szent neve templomban a kórus tagjaként énekelt éveken keresztül.

Sofrankó Teréz (1975–) lett a kántor Sziveri Mária után a Savio Szent Domonkos-templomban, és a 15 tagú templomi kórust is ő vezeti. Zenedét fejezett be billentyűs hangszer szakon. Harmóniumon, szintetizátoron kíséri az istentiszteletet. Alkalmi ünnepekre különleges odafigyeléssel készülnek a kórossal.⁸⁴

⁸⁴ Palatinus: i. m. 133–143.

Az Emmausz fiúkollégium rövid története

A közép-bánsági magyar lakosságot érzékenyen érintette a múlt század kilencvenes éveiben dúló délszláv testvérháború. Sok fiatal magyar család, egyén elhagyta az országot, ezáltal mentve a maga és családja életét. Muzslyán ez a vérvesztés több száz embert jelent (megközelítőleg 400 személyt). Ha figyelembe vesszük, hogy az elköltözők 20–45 évesek voltak, akkor érzékelhető igazán, milyen nagy emberi, szellemi, gazdasági, számbeli veszteség ez. Ennek következményeit az itt maradottak tapasztalják. Fokozatosan változott a települések lakossága nemzeti összetételének aránya is. Az iskolákban, az általános, a közép- és a felsőoktatásban is évről évre csökkent a magyarul tanulók száma. Emiatt veszélybe került a nagybecskereki középiskolákban létező magyar osztályok fennmaradása. A Nagybecskerek irányába gravitáló diákok utaztatását sok szülő nem tudta vállalni a magas költségek miatt, de sok buszjáratot gazdasági indokoltságból be is szüntettek. Új megoldást kellett keresni annak érdekében, hogy ne legyen kiesés a magyar tanulók további iskoláztatását illetően vidéken sem. A múlt század kilencvenes éveiben az akkori muzslyai önkormányzat és az egyházi vezetők közötti megbeszélés eredményeként fogalmazódott meg az ötlet, hogy építsenek egy fiúkollégiumot Muzslyán. Mivel a miloševići időkben csak az egyházi vagyon volt a biztos, kevésbé bántatható terület, így született meg a döntés, hogy a kollégium az egyház területén épüljön fel. A kollégiumban mindkét érdekelt fél lehetőséget látott a vidéki magyar diákoknak a nagybecskereki középiskolák magyar osztályaiba való beiskolázását illetően. Ekkor már működött a nagybecskereki leánykollégium, Gizella nővér vezetésével. Akik a magyar diákok érdekében tenni szerettek volna, az egyház részéről a szlovén származású Tratnjek Stanko plébános és a bolgár származású Kalapis Stojan atya voltak. Az Apáczai Közalapítvány igazgatója, Csete Örs több alkalommal járt a helyszínen, és szembesült a ténnyel, ennek eredményeképp meg is érkezett a segély a közalapítványtól. A szaleziánus rend is jelentős anyagi támogatást nyújtott a XXI. századi követelményeket is kielégítő fiúkollégium megépítéséhez. A kollégium körüli munkálatok két évig folytak, 2000-től 2002-ig. A bánsági megyés püspök, msgr. Huzsvár László is támogatta az elképzelést, és áldását adta, imáival fohászkodva az Úrhoz.

A kollégium szerepe a közép-bánsági magyar oktatásban

A kollégiumban hatvan fiúnak van lehetősége bentlakásos módon folytatni középiskolai tanulmányait a nagybecskereki középiskolák valamelyik magyar osztályában. Ezáltal adottak a feltételek az osztályok megnyitására, mert van elegendő diák, a fiú- és a leánykollégiumnak köszönhetően. A hatvan fiúkollégista közül évente 10-12 a végzős, ami azt jelenti, hogy annyi elsőst fogadhat be évente a kollégium. A kollégisták tanulását és szabadidőprogramjaikat több nevelő felügyeli. 2008-ra megépült a bekerített, kivilágított sportpálya, a kollégiumnak jól felszerelt, több ezer kötetet tartalmazó könyvtára, kápolnája, informatikai-számítógépes tanterme, tanulószobája, társalgója, tv-szobája van, állandó internetkapcsolattal, telefonhasználattal. Konyhája kitűnően felszerelt, az ebédlője kellemes hangulatú, a négyágyas szobákhoz egy-egy fürdőszoba tartozik, és télen központi fűtés biztosítja a tanuláshoz optimális feltételeket.

A kétemeletes
Emmausz fiúkollégium

A kollégium
kiépítésének
támogatói és az építés
kivitelezője

A kollégium a tanítási szünidők (tavaszi, nyári, téli) alatt az ifjúság számára különböző képzéseket, találkozókat, lelkigyakorlatokat szervez. Vezetői nagy gondot fordítanak a bentlakók neve-

lésére, a diákok tanulmányi eredményének állandó ellenőrzésére, ügyes-bajos dolgaik orvoslására, megbeszélésére. Ha kell, a nevelők szülői értekezletekre, fogadóórákra is eljárnak a diákok érdekében. Azon diákok számára, akik befejezték középiskolai tanulmányaikat, találkozókat szerveznek, hogy a bentlakókban is erősítsék a kollégiumi élet iránti felelősségtudatot, közösségi érzést. Minden évben megszervezik a történelmi, vallási, nemzeti ünnepeinkre való megemlékezést, erősítve a tanulóknál a nemzeti öntudatot. Azok a diákok, akik elfogadják az ilyen jól szervezett, ellenőrzött életmódot, jó eredményt érnek el az iskolában, ezáltal a kollégium tekintélyét is emelik. Általános megállapítás, hogy a közép- és délbánsági magyar szülők nagyra értékelik a kollégium ténykedését, atyai gondviselését. A bent lakó végzős tanulók többsége egyetemek különböző karain folytatja tanulmányait (10-12 végzősből nyolcan), ami a kollégium megalapozott munkájáról is tanúskodik.

Gerdof Zsolt

A kollégium vezetői

A kollégiumot és vezetését, a bentlakók életének irányítását Kalapis Stojanra – Stojan atyára – bízták, hiszen őt elfogadják a fiatalok, tekintélye van, mert bármelyik pillanatban készségesen áll a fiatalok mellé helyzettől, időtől függetlenül. Az egyházi és hitoktatásbeli kötelezettsége mellett idejét a kollégiumban tölti, már 2002 óta, amióta a kollégium működik. Stojan atya jó szervező, irányító, ha kell, apai intéssel, szigorral is fellép, ha a tanuló azt valamilyen módon kiérdemli. Érdekes, hogy ezt is elfogadják a felnőtté válás folyamatában lévő fiatalok. Tekintélye nemhiába olyan nagy: következetes, sokat ad, de el is vár, földön járó, szerény, nagy tudású, nyolc nyelvet beszélő, mélyen vallásos, Don Bosco tanításait követő, az emberekbe vetett hitben élő egyházi ember.

Gerdof Zsolt 1979-ben született, Muzslyán él. Ő Stojan atya jobbkeze. A kollégium mindenese, aki Stojan atya mellett a kollégium életét óráról órára, naprakészen tervezi, szervezi, ellenőrzi, vezeti. Ő a pályázatkísérés, -írás és -levezetés mestere. A kollégium államilag nem támogatott intézmény, a tanulók havi 35 eurós hozzájárulása a bentlakás költségeire, az ételmezésre (napi háromszori étkezés és uzsonna), a rezsikiadásokra nem elegendő. Stojan atya és Zsolt azok a személyek, akiknek a kollégium kiadásainak anyagi fedezetét valamilyen úton-módon elő kell teremteniük – főleg pályázatok útján, különböző adományokból (bánáti diákalap), személyek, intézmények, önkormányzatok hozzájárulásával.

Gabona Ferenc

Gabona Ferenc hitoktató a helyi általános iskolában, felügyel a kollégium diákjaira, tanácsot ad, feladatokat old meg, amellettt órát tart azon tanulók számára, akik különböző tantárgyakból gyengélkednek. A kollégium működtetésében is segítkezik, a mindennapi gondok megoldásán fáradozik.

Cserkészek

A cserkészmozgalom lényege, hogy a fiatalokat úgy neveljük, hogy együtt éljenek a természettel, és védjék azt. Ennek a mozgalomnak van múltja a Délvidéken is, különösen a második világháború előtti időszakban, amikor cserkészszervezetek jöttek létre az egyház keretén belül. A háború utáni kommunista világban a cserkészmozgalom nemcsak a Délvidéken szűnt meg, hanem Magyarországon is. A rendszerváltás (1989) után itt, Szerbiában és ott, Magyarországon is megérttek a feltételek a cserkészmozgalom fellendítésére, mivel a többpárti államokban engedélyezték az ilyen formájú civil szervezetek működését.

1991-ben Kalapis Stojan káplán megalakította és bejegyeztette a muzslyai székhelyű Vajdasági Magyar Cserkészszövetséget. Hangsúlyozni kell, hogy ez a délszláv háború kezdeti időszaka, amikor már tombolt a szerb nacionalista eufória, tehát egy ilyen szerveződést nem volt egyszerű beindítani. Stojan atyát választották a cserkészszövetség elnökévé, képzések, tanfolyamok indultak (parancsnok- és őrsképzés stb.). Sajnos, a múlt század kilencvenes éveinek végén a vajdasági magyar politikai vezetés beavatkozott a cserkészszövetség életébe: vezetőjét leváltotta, székhelyét is áthelyezte. 2010-ben lett ismét Muzslya a Vajdasági Magyar Cserkészszövetség székhelye, s ekkor választották meg Varga Zoltán atyát a szervezet elnökévé. A közelmúltban (2010-ben) a muzslyai önkormányzat (a helyi közösség tanácsa) 10 hektár területű telket adományozott a cserkészszövetségnek abból a célból, hogy befásítsa, és ott rendszeresen szervezhessenek cserkésztábort, képzéseket a vajdasági fiatalok és a cserkészvezetők részére a nyári szünidő alatt. A cserkészek céljai között szerepel a település zöldövezetének ápolása, gondozása, a fásítás, valamint a fák megvédése azoktól, akik nem környezetbarátként viszonyulnak a természethez. A fiatalok cserkészszellemben való nevelése kedvezően befolyásolja a családok természetvédelmi kultúráját.

Muzslyai magyar keresztény baptista gyülekezet

Településünk területén a két világháború között, pontosabban 1938-ban alakult meg a muzslyai magyar keresztény baptisták gyülekezte. A baptista gyülekezet az Úr Jézus parancsa szerint hirdeti a tiszta evangéliumot minden nemzetnek, és azt, hogy a hit által úgy kell szeretni felebarátunkat, mint önmagunkat (Jézus mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet”). A gyülekezetet – testvéri közösséget – 10–15 személy látogatja (a taglétszám 8).

A muzslyai baptista közösség a Szerbiai Baptista Egyházhoz tartozik, de mint magyar közösség vajdasági szinten önállóan működik.

Az evangélium hirdetése mellett a közösség tagjai szeretetszolgálati munkával is foglalkoznak, s teszik ezt nemzettől, vallástól, fajtól függetlenül. A gyülekezet az egész világ közösségéhez tartozik, és a Magyarországi Baptista Egyház felügyelete alatt végzi a szolgálatát.

A mind gyakoribb társadalmi, gazdasági, természeti katasztrófák (földrengés, szökőár, földcsuszamlások, árvizek, szárazság, ivóvíz- és élelemhiány) miatt, amelyek az emberiséget sújtják, a gyülekezet 1990 óta intenzíven működteti szeretetszolgálatát szerte a világon, így Muzslyán is. Ezt a humanitárius tevékenységet anyagi lehetőségükhöz mérten, mint közvetítők végzik. Minden karácsonykor cipődobozos ajándékok beszerzésében, szétosztásában vesznek részt. A helyi általános iskola minden alsós tanulója (420-an) is több évben részesült már ilyen ajándékban. Ebben az ajándékozásban részt vesz az európai samaritánus közösség, valamint az újvidéki Tabita szervezet is. Minden évben több ezer csomagot osztanak ki a nagybecskereki és a környékén levő iskolák, óvodák gyermekeinek.

Cserkésztalálkozó
Muzslyán

A muzslyai gyülekezet sikeresen együttműködik a kelet-európai segélymisszióval, s ennek keretében ruhával, tüzelővel, pénzzel segítenek a rászorulókon.

A közösséget Jaksa János diakónus és helyettese, Varga Dániel vezeti. A gyülekezet székhelye a Becsei utca 88. szám alatt van.

Adventista (szombatista) gyülekezet

Az adventista gyülekezet 1985-ben jött létre Muzslyán, ekkor kaptak anyagi támogatást imaház vásárlására a faluban. A Lehel Sportközpont melletti házat, a családotul Ausztráliába kivándorolt Gyömbér Kálmánnak a házat vásárolta meg a gyülekezet, ezt alakították át imaházzá és lakássá a prédikátor számára. A muzslyai adventista hívek gyülekezete a nagybecskereki adventista egyház-közösség fennhatósága alá tartozik. Fő feladatuk az evangélium hirdetése. A hívek számára hetente egyszer tartják az igehirdetést, szombatonként, délelőtt 9-től 12 óráig. Muzslyán 30–40 adventista hívó van. A téli időszakban, februárban tartják az evangelizációt, amikor a szentírásról beszélnek a prédikátorok a gyülekezetnek, szem előtt tartva az igehirdetés szerepét, jelentőségét az emberek mindennapi életében. A gyülekezet az anyagi támogatást Nyugatról kapja, valamint a hívek támogatására számíthat. Szorgalmazza, ösztönzi a közösség iránti kötődés anyagi megnyilvánulását is. A prédikátorok irányítják, formálják, mozgatják a gyülekezetet. Nagy odafigyeléssel választják ki a prédikátorokat – felszentelve csak akkor lehetnek, ha már bizonyítottak a közösség életében.

A baptista gyülekezet
Becsei utcai székhelye

Általában 7-8 évi gyümölcsöző, példaértékű gyakorlati munkát követően kerülhet sor a prédikátor felszentelésére. Muzslyán a következő adventista prédikátorok tettek eddig szolgálatot (rendre bácskai származásúak): Fehér István, aki egy idő után Ausztráliába költözött, Körmöczi Miklós, aki négy évig szolgált a közép-bánati adventista körzetet, Faragó József, aki egy év után Újvidékre távozott, Süli Vencel, aki hat évig szolgált a muzslyai egyházközséget, Döme Csaba, aki egy év után Németországba költözött tanulmányai folytatása végett, majd Faragó Árpád lett a muzslyai adventista lelkész, aki három év után Újvidékre távozott.

2010-től Muzslyán az adventista gyülekezet lelkipásztora Böröcsök Károly, aki – akárcsak elődei – felelősségteljesen végzi munkáját.

Az adventista
gyülekezet székháza
a Hunyadi János
utcában

■

■